

6 Οκτωβρίου 2009

Ιερά Μονή Παναγίας Αγνούντας στην Επίδαυρο (μέρος 11ο)

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

[Συνέχεια από \(10\)](#)

19. Ο ναός του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου: Το ταφικό παρεκκλήσιο της Ι. Μ. Αγνούτσος.

Σε απόσταση 400 μ. περίπου νότια της Μονής Αγνούτσος, μέσα σε ένα σύδεντρο από πεύκα, κέδρους και σχίνους είναι χτισμένο το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου. Είναι μικρή θολοσκέπαστη βασιλική με μήκος 4,70 μ. πλάτος 2,65 και ύψος 2,55 μ.

Ανατολικά απολήγει σε ημικυκλική κόγχη.

Είναι το μεταγενέστερο κοιμητήριο των μοναχών. Το αρχικό που χρησιμοποιούσαν, ήταν αρχαίο νεκροταφείο που βρισκόταν σε μεγαλύτερη απόσταση. Στο νότιο εξωτερικό χώρο του ναΐσκου υπήρχαν παλαιότερα λίγοι τάφοι μοναχών που σήμερα δεν διακρίνονται.

Χρονολόγηση

Ο ναός κτίσθηκε και αγιογραφήθηκε το έτος 1766 όπως μας πληροφορεί η σχετική

επιγραφή, με έξοδα του ηγουμένου Δαμασκηνού από το γειτονικό Αγγελόκαστρο, ηγουμενεύοντος του επίσης Δαμασκηνού από το Σοφικό. Αγιογράφος ήταν ο ιερομόναχος Θεόκλητος.

Η επιγραφή, η οποία βρίσκεται στη δυτική εσωτερική γωνία του ναού γράφει σε δέκα στίχους τα εξής:

ΑΝΙΓΕΡΘΗ

ΚΑΙ ΕΖΩΓΡΑΦΗ

ΣΘΗ Ο ΘΕΙΟΣ ΝΑΟΣ

ΟΥΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ

ΚΑΙ ΠΑΝΕΥΦΗΜΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩ. ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΙΑ

ΕΞΟΔΟΥ ΤΟΥ ΟΣΙΟΤΑΤ[ΟΥ]

ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΔΑΜΑΣΚΥΝΟΥ ΕΞ[ΑΓΓΕ]

ΛΟΚΑΣΤΡΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΟΤΑΤΟΥ [ΔΑΜΑΣ]

ΚΥΝΟΥ ΕΚ ΧΩΡΙΟΥ ΣΟΦΙΚΟΥ - ΑΨΞ' ΙΟΥΝΙ[ΟΥ].

ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΕΚ ΧΩΡΙΟΥ αγ(γελοκάστρου)

Μέσα στο Ιερό και επάνω από τη φωτιστική θυρίδα της κόγχης, ο αγιογράφος δέεται γι' αυτόν και τους γονείς του:

ΜΝΗΣΘΗΤΙ ΚΥΡΙΕ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΑΥΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΟΥΛΑΣ

Το εκκλησάκι φωτίζεται μόνο από τη μικρή θύρα εισόδου και τη σφηνοειδή αυτή φωτοθυρίδα. Δεν έχει επίσης εξωτερική διακόσμηση, εκτός από ένα κυλινδρικό μαρμάρινο μέλος επάνω από την είσοδο. Το δάπεδο βρίσκεται χαμηλότερα από την επιφάνεια του εδάφους κατά 40 περίπου εκ. και είναι στρωμένο με ισομεγέθεις πώρινες πλάκες.

Το τέμπλο του είναι κτιστό με μία πύλη στο μέσον.

20. Οι Αγιογραφίες

Όλο το εσωτερικό του ναού είναι αγιογραφημένο. Οι εικόνες διατηρούνται σε καλή κατάσταση και έχουν εμφανή ίχνη χαράξεως, κυρίως στα πρόσωπα και λιγότερο στα υπόλοιπα μέλη και στα άμφια. Ο μοναχός που ιστόρησε το ναό, μετά το πέρασμα των χώρων αγιογράφησης με το στρώμα του χρωματικού βάθους και ενώ

το χρώμα ήταν ακόμη νωπό, χάραξε το περίγραμμα των αγίων με οξύ όργανο και κατόπιν προχώρησε στην αγιογράφιση.

Παρατηρούμε ακόμη, ότι όπου εικονίζονται ολόσωμοι άγιοι το χρωματικό βάθος χωρίζεται σε τρία διαφορετικού χρώματος μέρη. Στο επάνω μέρος έχει βαθύ σκούρο χρώμα, ώστε να τονίζονται περισσότερο η εκφραστικότητα των προσώπων και οι φωτοστέφανοι που τα περιβάλλουν.

Από τις ωραιότερες αγιογραφίες είναι ο Παντοκράτωρ στο κέντρο του θόλου, μέσα σε κύκλο. Περιβάλλεται από κυκλικό πλαίσιο, στο οποίο υπάρχει με κεφαλαία βυζαντινά γράμματα η επιγραφή:

ΕΞ ΟΥΡΑΝΟΥ ΕΠΕΒΛΕΨΕΝ Ο ΚΣ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΥΙΟΥΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ - ΕΞ ΤΟΙΜΟΥ ΚΑΤΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΠΕΒΛΕΨΕΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΕΠΙ ΤΗΝ ΓΗΝ.

Περιστοιχίζεται από δέκα αγγέλους ανά πέντε, μεταξύ της Θεοτόκου και του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Στη σύνθεση ο αγιογράφος έχει χρησιμοποιήσει τα χρώματα της ίριδας.

Στον κυρίως ναό ξεχωρίζει επίσης η σκηνή της Σταυρώσεως στη δυτική πλευρά. Η Θεοτόκος καθώς ατενίζει το εσταυρωμένο παιδί της κλονίζεται και λυγίζει. Δύο μαθήτριες την στηρίζουν. Είναι έκδηλη η οδύνη και το άγχος στα πρόσωπα των Αγίων γυναικών και του μαθητή Ιωάννη στη άλλη πλευρά του Σταύρου.

Εικονίζονται ακόμη ο Χιλίαρχος και ο Κεντυρίων, ο οποίος έχει υψώσει το χέρι του σε ένδειξη μεταμέλειας και διαμαρτυρίας. Στο επάνω μέρος εικονίζονται προσωποποιημένοι ο Ήλιος και η Σελήνη.

Στο Ιερό αποσπά τα βλέμματα η Πλατυτέρα με τα χέρια απλωμένα σε στάση δεήσεως. Με όμοιο τρόπο εικονίζεται εμπρός της η μικρός Ιησούς. Στα πρόσωπα τους ο αγιογράφος έχει αποτυπώσει αρμονικά γλυκύτητα και ιεροπρέπεια. Στις αναλογίες των σωμάτων και την πυχολογία διατήρησε την παράδοση της Παλαιολογείου τέχνης.

Εξαιρετικής τέχνης είναι επίσης το «Άγιον Μανδήλιον» και ο «Πρωτομάρτυς Στέφανος». Εικονίζεται με στολή διακόνου να θυμιατίζει προσευχόμενος με αποτυπωμένη στο πρόσωπο του έκφραση εσωτερικής εντάσεως. Το νέφος του θυμιάματος και ο κυματισμός των αλυσίδων προσδίδουν στη σκηνή την αίσθηση ζωντάνιας και κινητικότητας.

«Ο προσκυνητής που επισκέπτεται το εκκλησάκι βρίσκεται μέσα σε ένα θερμό και

μυστικόπνοο περιβάλλον που δημιουργείται από τις μικρές διαστάσεις, τον αμυδρό φωτισμό και τον γραπτό διάκοσμο.

Τα εικονιζόμενα πρόσωπα στις αγιογραφίες έχουν μέγεθος ανάλογο με τις μικρές διαστάσεις του κτίσματος, ώστε να αναδεικνύουν το χώρο και να του προσδίδουν εντύπωση εξαϋλώσεως ανεξάρτητα από την καλλιτεχνική τους αξία».

Στη δεξιά πλευρά της εισόδου εικονίζεται ένας σταυρός με τη φράση ΙΣ-ΧΣ-ΝΙΚΑ στις γωνίες του. Δεξιά και αριστερά της κατακόρυφης κεραίας του πλαισιώνεται με μονογράμματα όπως αυτά του μοναχικού σχήματος:

ΘΘΘΘ = Θεού Θέα Θείον Θαύμα.

ΧΧΧΧ: Χριστός Χάριν Χριστιανοίς Χαρίζει.

ΤΤΞΔΦ: Τούτω Τω Ξύλω Δαίμονες Φρίττουσι.

ΤΚΠΓ : Τόπος Κρανίου Παράδεισος Γέγονε.